

Proč byli Rusové vyřazeni z tendru na Dukovany? Expert: „Energie v ČR by byla příliš levná“

- CZ24 News | 29. července 2021

ČESKO/RUSKO: Proč byla vyřazena RF z tendru na Dukovany? Sputniku hovoří s Fr. Čermákem, zabývajícím se expertizní činností v oblasti energetického strojírenství. Je předsedou představenstva společnosti BRESSON Energy, jakož i předsedou představenstva De-inspect Servisu. Aneb jak jsme přišli o energetickou soustavu MIR a jak zbytečně politikaříme kolem jádra...

Sputnik: Pane Čermáku, není zvláštní, že se místo rozvoje jaderné energetiky EU zaměřuje na alternativní zdroje energie, které ale nejsou tak spolehlivé jako jádro? Vždyť spotřeba elektřiny rapidně roste. Již teď se hovoří o elektromobilech. Představa, že by energie měla pocházet z „větrníků“ atd., to se mi nějak nechce zdát...

František Čermák: Je mi prosti srsti, že úředník, který má dávat razítka, kontrolovat předpisy Světové atomové agentury, je politicky angažovaný a přičítá se mu větší váha, než kterou má. Teď máte na mysli?

Bavím se o paní Drábové, která si ještě myslí, že by mohla být prezidentkou... Ona politicky vystupuje, aniž zná technologii. Snad zná předpisy, ale nezná technologické postupy. Propaguje firmy z Koreje. K tomu ještě propaguje i alternativní zdroje, což se tak trochu neslučuje s její funkcí a tím, co má reprezentovat, tedy SÚJB (např: ČT24 A šéfka českého jaderného dozoru Dana Drábová nevidí do budoucna jinou cestu, než stále využívat všechny zdroje energie...).

Když člověk jejího postavení spustí o alternativních zdrojích energie, tak si asi mnoho z nás řekne, že to není jen tak, že za tím něco bude. Nechápu ani její medializaci. S paní Drábovou má jednat třeba ministr Havlíček, její místo nemá být na mediálním výsluní. Ústav pro chemickou, radiační a biologickou ochranu ručí za vše, co je mimo reaktor. Proto by se spíš měl vyjadřovat, když už, bezpečnostní náměstek Brádka. Ale o tom média vůbec nemluví. Proč nikdo neví o tomto člověku, který je důležitější než zmíněná dáma?

Česká vláda vyřadila Rusy z tendru na dukovanský blok. Ale západní firmy viz Westinghouse nevyhlíží, že by byly schopné vůbec blok dostavět, natož ještě navázat na původní sovětskou technologii a zavézt sem použitelné jaderné palivo. Tak nějak se všechno podezřele vleče.

Dříve jsme se smáli socialistickým podnikům. Ale na Západě se stalo, že obchodníci bez znalostí technologií vlastně začaly firmy brzdit. Když některé podniky fúzovaly, byl to konec veškeré dokumentace. Ukázalo se, že když dokumentaci převežete z místa na místo, už se podle toho nedá pracovat. Je to takový zvláštní jev.

Ruské firmy jeví pozoruhodnou stabilitu a kontinuitu. Strašit nás tu Černobylem, to byla chyba. Tato elektrárna byla primárně určena pro vojenské účely. Na našem území nebyly ruské reaktory tohoto typu. Obavy jsou zbytečné. Černobyl vyráběl plutonium pro armádu.

V USA vznikla přestávka ve stavbě jaderných elektráren. V Rusku nikoli. Zatímco byly USA kolem roku 1975 v energetickém přebytku, dnes zažívají deficit, podobný tomu, jaký u nás panoval v šedesátých letech díky rozvoji průmyslu. Po konci RVHP jsme se navíc odstříhli od fungující

energetické soustavy MIR, „velín“ byl přítom na Jungmaňáku v Praze (ve Škodově paláci /kdysi též sídlo ČEZu/). Nyní je situace taková, že naše síť slouží Němcům a Rakušanům jako stabilizační a jako prevence blackoutů, které by v těchto zemích mohly nastat; je to důsledek toho, že Němci i Rakušané horují pro „ekologickou“ energetiku. Jak patrně, má to svá „ale“...

Co přesně je problémové na větrných elektrárnách?

Především to, že jsou neregulovatelné. Alternativní zdroje jsou původně myšleny jako doplněk. Když prostě nefouká v Německu vítr, teče energie od nás Němcům. Je to pak zátěž na špičkovací elektrárny. Pokud by se u nás zpozdlila výstavba jaderných bloků, mohli bychom brzy pocítit deficit elektrické energie. Do toho také sílí tlak na redukci tepelných elektráren. To je to poslední, co se dá ještě víceméně regulovat. Tepelné elektrárny dnes umíme odsířit, denitrifikovat, jsme schopni kvalitnějším způsobem odchyťávat popílek. Ale zaručenou budoucností je jádro.

Takže by se i vyplatilo stavět dál tepelné elektrárny, pokud by to s jádrem nešlo (z politických důvodů)?

Problém je v tom, že jaderná elektrárna je daleko jednodušší (z hlediska infrastruktury obslužných zařízení) než tepelná. Dalším problémem u uhelných elektráren je skladování popelovin. Co se podařilo Rusům především v oblasti jádra – naučili se vyrábět, a i dobře recyklovat jaderné palivo. Dovedou si tedy poradit s vyhořelým palivem. Jeho recyklace může být svěřena reaktorům uzavřeného cyklu.

Rusko v jaderné energetice umí stavět elektrárny na klíč. Věda a průmysl vytvořily kooperující součinný komplex, který se opírá o nepřetržité zkušenosti v oboru. A to je unikátní. Čínské technologie jsou v této sféře stále nepůvodní. Ruské technologie, schopnosti a možnosti činí z ruského konkurenta velmi významného hráče.

Proč se vůbec Západ zříká jádra?

Možná se budete divit. Energetika je poslední páka na lidi a regulátor financí. Představte si, že by byla energie levná? A naopak, je-li drahá, všichni musí pracovat a poslouchat. Asi tak nějak bych to řekl, zjednodušeně. Je-li vše drahé, hlavně elektřina, je možné lidi v podstatě držet na úrovni otroků. Je-li všechno k dovršení na elektřinu, jedním kliknutím vás dokonale izolují. Rusko nabízí jiný svět. Svět dostupné energie ve správném množství. A co to znamená? Znamená to přebytek či rezervu, která nebude jen o přežití, ale o realizaci dalších potřeb jedince. Západ tím, že váhá s jadernými elektrárnami, nás vlastně staví do situace, kdy se náš dosud tradiční svět – se zábavou a dopravou – může stát říší snů, přičemž jen pro vyvolené.

V Rusku na to jdou jinak. Vsází na celou společnost jako celek. Je to jednoznačně demokratičtější přístup. Ostatní možnosti jsou okrádáním lidí, byrokratizací společnosti, všemi těmi burzovními akciovými hrátkami na pseudohodnoty, kdy, jak říkávám, „průklepák ručí toaletnímu papíru“. Nebude-li vlastní jádro, poroste cena kilowatthodiny (kWh). Se zdražením energií bude dražší i chleba... Dnes je prostě vše na elektřiku. Pokud jde o ty plánované elektromobily, on zrovna ekosystém akumulátorů či nabíječek není kdovíjak ekologický.

V ČR už nějakou dobu hledají úložiště pro vyhořelé palivo z jaderných elektráren. Lidé ve vytipovaných lokalitách jsou nešťastní z toho, že se v jejich regionu mají zakopat radioaktivní odpady na dobu 100 tisíce let. Mezitím se Rusové naučili recyklovat jaderné palivo. Problém by odpadl. A i energie by byla levná. Takže tvrdíte, že nejde o komunismus, o Rusko s psí hlavou, ale jde o to, že Rusko zničí kšeft všem těm, kdo nám na Západě z elektřiny chtějí udělat záležitost luxusu pro vyvolené?

Ano. Je to přesně tak. Nic víc za tím nehledejme.

Kdysi mě mainstream kritizoval za článek, kde jsem se zamýšlel nad tím, zda se ČR může stát skládkou vyhořelého jaderného odpadu, který se sem zaveze z jiných států. Co byste k tomu řekl?

Vše záleží, na čem se kdo dohodne... Kontejnerů s vyhořelým palivem bych se nebál. Stojí-li otázka o jejich akumulaci na našem území, pak hovoří-li se o horizontu 100 tisíce let, za tu dobu se vše může od základu změnit, a to kdoví kolikrát. Příkladem, nechť slouží elektrárna Krško. Je ve Slovinsku, ale odběratelem jsou i Chorvati. Kde tedy má ležet odpad? Dobré řešení je tedy nikoli to, kam s odpadem, ale kde vzít technologii, nejlépe účinnou, kontrolovatelnou, řízenou, která produkuje odpad dobře recyklovatelný. Zde právě přichází Rusové s novými technologiemi pro reaktory.

USA se nám stále líčí jako země Top Gunu a dalších romantizujících snímků. Tato země došla na investory, kteří nevrazí dolar tam, kde neucítí rychlý zisk. Proto Amerika začala kulhat ve vývoji... Je to vlastně příklad toho, že volná ruka trhu nevyřeší vždycky všechno. A Číně nestačí převzít technologie (třeba od Siemensu). Například v metalurgii nestačí udělat výkovek... Musí to mít i ty správné vlastnosti, a to znamená zkušenosti. Tyto mají Rusové. Postavit jadernou elektrárnu, to není jako uvařit polévku podle kuchařky. Vyžaduje to kapičku více. Rusko je nový třídní nepřítel, protože kazí Západem rozehranou hru o zdražování elektrické energie...

Podtrženo sečteno? A hlavně co můžeme nabídnout my Češi?

Podstatné je, že Rusko v tuto chvíli nabízí dobré technologie a levný proud, navíc vyřešilo i jaderné odpady. Míček je na naší straně kurtu. Víme vlastně vůbec, co chceme my? Snad to proboha nebude jen a pouze ten Green Deal...

Jinak my v Česku rozpracováváme koncept malých reaktorů, jsme ve fázi různých testů. Ukazuje se, že je to jeden z perspektivních směrů využití jádra. Možná, že jednou bude mít každé sídliště svůj malý jaderný blok. Naše firma se podílí na vypracovávání takových koncepcí.

Díky za rozhovor.